

SÖKANDE

Ricoh Sverige AB, 556228-8851
Box 1536
171 29 Solna

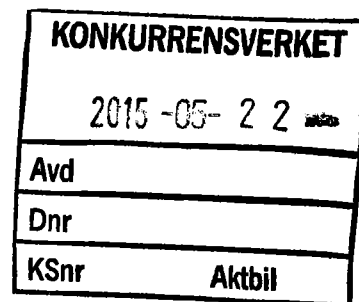
Ombud: Advokat Carl Norén
Kastell Advokatbyrå AB
Box 7169
103 88 Stockholm

MOTPART

Migrationsverket, 202100-2163
Verksamhetsområde Rättslig styrning
Rättsenheten
601 70 Norrköping

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Migrationsverket genomför en upphandling gällande arkivförvaltning och tillhörande tjänster ref.nr 3.2.1-2014-44598 (upphandlingen). Upphandlingen genomförs som förenklat förfarande enligt LOU och tilldelningsgrund är lägsta pris. Genom tilldelningsbeslut den 12 mars 2015 har Depona AB (Depona) tilldelats kontraktet. Av upphandlingsprotokollet framgår att anbud som ansetts kvalificerade har avgetts från Depona, Recall Sweden AB (Recall) samt Ricoh Sverige AB (Ricoh). Vidare framgår att Depona vid utvärderingen placerades på första plats, Recall på andra plats samt Ricoh på tredje plats.

Ricoh ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar i första hand att förvaltningsrätten ska förordna om rättelse och i andra hand att upphandlingen ska göras om.

Migrationsverket motsätter sig bifall till ansökan.

VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS ANFÖRT

Ricoh

Depona och Recall har i sina respektive anbudssvar angett priset noll kr för återsökning per e-post och fax samt köp av arkivlåda och pall till arkivering. Det är ett obligatoriskt krav i upphandlingen att återsökning ska erbjudas mot ett fast pris per styck, respektive per sida vid leverans av e-post eller fax. Vid beställning av återsökning med e-post eller fax ska ersättning enligt offererat fast pris utgå, inte löpande ersättning per timme. Vidare ska priset för arkivlådor och pall till arkivering erbjudas per styck. Det är således även ett obligatoriskt krav i upphandlingen att anbudsgivaren ska erbjuda försäljning av vissa varor (arkivlådor och pallar).

Deponas och Recalls anbud har föranlett Migrationsverket att ställa kompletterande frågor angående om leverans kommer att ske till detta pris. I Deponas svar angavs följande:

Depona har i enlighet med förfrågan lämnat ett pris för "Återsökning, pris per timme". I detta pris ingår leveransen av återsökta handlingar, oavsett om det sker via e-postmeddelande eller fax.

Vi hade kunnat lämna ett annat pris för "Förvaltningsavgiften" och sedan lämna priser på arkivlådor separat men valde, bl.a. för att förenkla debitering, att låta arkivlådor ingå i detta pris.

Det svar Depona lämnat innebär att bolaget inte erbjuder något fast pris för återsökning med leverans via e-post och fax eller någon försäljning av arkivlådor. I praktiken kommer Migrationsverket att tvingas betala det löpande timpriset för återsökning med leverans via e-post och fax. Vidare kommer Migrationsverket endast att få tillgång till arkivlådor under den tid som förvaltningsavgiften betalas. Depona har enbart (förvisso utan extra kostnad) erbjudit Migrationsverket att nyttja arkivlådor inom ramen för förvaltningsavgiften vilket innebär att Depona har rätt att återta arkivlådorna när Migrationsverket inte längre betalar förvaltningsavgiften. Rätt för Migrationsverket att köpa arkivlådorna erbjuds däremot inte. Vid avtalets utgång kan Depona begära ytterligare ersättning för arkivlådor som arkivmaterialet samlats i, alternativt begära ett återtagande av alla arkivlådor som innehåller Migrationsverkets material.

På motsvarande sätt anges i Recalls svar följande:

Den låga mängden återsökningar som angivits i underlaget för upphandlingen utgör en så oansenlig mängd merarbete att den marginella kostnad som uppstår absorberas av befintlig kostnads massa (befintlig personal) varför det INTE uppstår en inkrementell kostnad för Recall. Därav finns heller inte behovet av att prissätta tjänsten som sådan. För information så hanterar Recall ca 65 000 återsökningar per år i den aktuella anläggningen där materialet avses att hanteras.

Materialet ingår under förvaltningstiden, liksom pall. Avser Migrationsverket att inhandla t.ex. material och pall utanför förvaltningstidens ramar och angivna förutsättningar så prissätts detta liksom andra i nuläget icke angivna och specificerade tjänster/produkter separat.

Av ovanstående framgår att Recall inte heller har erbjudit Migrationsverket tjänsterna återsökning med leverans via e-post och fax till ett fast pris. Inte heller erbjuds Migrationsverket att förvärva arkivlådor och pallar, vilket innebär en otillåten reservation mot kraven i upphandlingen.

Genom Deponas och Recalls svar framgår tydligt att dessa varor och tjänster inte ingår i bolagens anbud utan kommer att prissättas separat när Migrationsverket avropar dessa. Det innebär att anbuden innehåller otillåtna reservationer mot kraven i upphandlingen.

Det bör dessutom framhållas att det av etablerad praxis från kammarrätterna framgår att en utvärderingsmodell som i praktiken inte tillförsäkrar att anbudet med det lägsta priset antas när grunden för tilldelning är lägsta pris, strider mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU. Den av Migrationsverket tillämpade utvärderingsmodellen har i det konkreta fallet inte tillförsäkrat att anbudet med lägsta pris antas eftersom Depona och Recall har angett noll-pris på tjänster och varor de inte avser att erbjuda. Utvärderingsmodellen blir därmed inte rättvisande och tillförsäkrar inte att anbudet med lägst pris i praktiken antas.

Enligt förfrågningsunderlaget är den planerade avtalstiden två år med tre optioner om två år vardera. Ett ramavtal får löpa under längre tid än fyra år endast om det finns särskilda skäl. Det är den upphandlande myndigheten som har bevisbördan för att en längre tid än fyra år är rimligt. Det enda skäl som har åberopats av Migrationsverket är att ett leverantörsbyte efter fyra år förutsätter orimligt höga omställningskostnader. Det bestrids att kostnaderna för en arkivflytt skulle uppgå till omkring 800 000 kr och även

om så skulle vara fallet är den inte orimlig i förhållande till kontraktsvärdet som uppgår till 2 152 760 kr under en fyraårsperiod.

I förfrågningsunderlaget punkt 7.13 framgår den antidiskrimineringsklausul som gäller. Ingen av anbudsgivarna har inkommit med de uppgifter som anges i punkterna 7.13.a-b senast den 1 januari 2015. Eftersom kravet utgör ett avtalsvillkor är det ett obligatoriskt krav enligt punkt 3 i förfrågningsunderlaget. Då ingen anbudsgivare uppfyllt de obligatoriska kraven skulle upphandlingen rätteligen ha avbrutits och gjorts om.

Migrationsverket har valt att genomföra upphandlingen som ett förenklat förfarande. Eftersom värdet för upphandlingen dock har överstigit det tillämpliga tröskelvärdet och det inte heller huvudsakligen är fråga om en så kallad B-tjänst har det inte varit möjligt att genomföra upphandlingen enligt reglerna om förenklat förfarande.

På sätt som angetts ovan är upphandlingen behäftad med flera upphandlingsfel innebärandes att upphandlingen strider mot principerna om likabehandling och transparens som kommer till uttryck i LOU. Anbuderna från Depona och Recall skulle rätteligen ha förkastats. I vart fall skulle Ricoh haft möjlighet att upprätta ett anbud som haft förutsättningar att vinna upphandlingen, om det inte vore för Migrationsverkets upphandlingsfel.

Migrationsverket

Migrationsverket kan inte anses ha brutit mot någon av de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller mot någon annan bestämmelse i nämnda lag på sådant sätt att Ricoh lidit eller kan komma att lida skada. Det saknas därmed förutsättningar för förvaltningsrätten att besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Såväl Depona som Recall har i sina respektive anbud lämnat priser för samtliga varor och tjänster i prismatrisen. I de fall Migrationsverket har uppfattat lämnade priser som onormalt låga har myndigheten begärt en förklaring därtill. Migrationsverket har därvid erhållit tillfredställande svar från bl.a. Depona, som bekräftat att de varor och tjänster som i anbudet har priset noll kr också kommer levereras till detta pris. Migrationsverket har inte någon anledning att ifrågasätta att så kommer ske. Anbudet från Depona och Recall kan således inte anses innehålla några otillåtna reservationer. Det ska i sammanhanget nämnas att även Ricoh lämnat noll-priser i sitt anbud.

Depona har på Migrationsverkets begäran lämnat följande förklaring:

Depona bekräftar att offererade priser för nedan angivna poster, 0 (noll) SEK, gäller och att leverans kommer att ske till detta pris.

- *Leverans av återsökta handlingar via e-post, pris per skickat e-postmeddelande*
- *Leverans av återsökta handlingar per fax, pris per sida*
- *Arkivlåda ny, 0,4 m, pris per styck*
- *Arkivlåda återanvänd, 0,4 m, pris per styck*
- *Arkivlåda ny, 0,6 m, pris per styck*
- *Arkivlåda återanvänd, 0,6 m, pris per styck*

Förklaring till lämnade priser 0 (noll) SEK:

Depona har i enlighet med förfrågan lämnat ett pris för "Återsökning, pris per timme". I detta pris ingår leveransen av återsökta handlingar, oavsett om det sker via e-postmeddelande eller fax. Därav är priset 0 (noll) SEK för leverans.

Depona har valt att låta arkivlådor ingå i det lämnade priset för "Förvaltningsavgiften". Därav är priset 0 (noll) SEK för arkivlådor. Vi hade kunnat lämna ett annat pris för "Förvaltningsavgiften" och sedan lämna priser på arkivlådor separat men valde, bl.a. för att förenkla debitering, att låta arkivlådor ingå i detta pris. Deponas kostnad för tillhandahållande av arkivlådor, utslaget på den tid materialet ska arkiveras och avtalets längd, är mycket liten och påverkar "Förvaltningsavgiften" i ringa omfattning.

Enligt Migrationsverkets mening kan Deponas svar rimligen inte tolkas på ett sådant sätt att det anbud som bolaget lämnat kan anses innehålla otillåtna reservationer.

En "vederbörligen styrkt undantagssituation" för att få tillämpa en längre ramavtalstid än fyra år föreligger bl.a. om avtalet förutsätter orimligt höga omställningskostnader eller orimliga tekniska svårigheter vid ett leverantörsbyte. Det måste således finnas ett samband mellan behovet av längre avtalstid och kontraktets föremål. I förevarande fall medför ett leverantörsbyte orimligt höga omställningskostnader i form av fysiska transporter av arkiverat material parallellt med vissa säkerhetsrisker. Denna ekonomiska olägenhet för Migrationsverket blir betydande i relation till den årliga arkivkostnaden. Det har således varit tillåtet med en längre avtalsperiod än fyra år.

De aktuella avtalsvillkoren är särskilda kontraktsvillkor och återfinns i antidiskrimineringsklausulen bland de kommersiella villkoren i avsnitt 7 i förfrågningsunderlaget, d.v.s. i utkastet till avtal. Enligt punkt 7.20 ska leverantören endast bekräfta att de kommersiella villkoren accepteras, vilket samtliga anbudsgivare också gjort. Avtalsvillkoren kan rimligen inte tolkas på något annat sätt än som sådana särskilda kontraktsvillkor som ska uppfyllas först under uppdragets genomförande, det vill säga när avtalet tecknas. Den omständigheten att den 1 januari 2015 felaktigt anges vara första rapporteringsdatum är en felskrivning av obetydlig karaktär som inte på något sätt varit anbudspåverkande.

Migrationsverket genomför upphandlingen som ett förenklat förfarande med beaktande av att tjänsten är en B-tjänst. Fråga är om en upphandling av ett så kallat blandat kontrakt, varvid värdet av tjänsterna överstiger värdet av varorna. Migrationsverket har således tillämpat den så kallade överviktsprincipen. Arkiveringstjänster har CPV-koden 79995100 och enligt

den nu gällande CPV 2008 återfinns denna kod under kategori 26 i LOU:s bilaga 3 Förteckning över tjänstekontrakt. Det framgår inte vad Ricoh grundat sitt påstående om att kostnaden för databehandlingstjänster samt försäljning av arkivlådor och pallar överstiger kostnaden för själva arkivtjänsten på. Till detta ska läggas att Ricoh inte har klargjort på vilket sätt det av Migrationsverket valda förfarandet har medfört skada eller risk för skada för bolaget. Det saknas därför anledning för rätten att göra någon prövning av Migrationsverkets val av förfarande.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Enligt 5 kap. 3 § LOU får ett ramavtal löpa under längre tid än fyra år endast om det finns särskilda skäl.

Av 16 kap. 6 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Förfrågningsunderlaget

Av förfrågningsunderlaget framgår bl.a. följande.

1.5. Avtalstid

Planerad avtalsstart är från och med 2015-03-03 och avtalet är giltigt i två (2) år efter avtalstecknande. Migrationsverket har därefter möjlighet att förlänga ramavtalet med ytterligare två (2) plus två (2) plus två (2) år.

Migrationsverkets behov av en längre avtalstid innebär att de risker som uppstår vid förflyttning av handlingar minimeras, Arkiverade handlingar ska förvaras skyddat och enligt riksarkivets föreskrifter och vid transporter riskerar materialet att skadas och försvinna. Det är av vikt att bevara och skydda handlingarna, dels utifrån att bevara handlingarna som ett kulturarv, men också för att säkerställa att myndigheten kan leva upp till offentlighetsprincipen.

3. Anbudsprövning

En grundförutsättning för att ett lämnat anbud ska kunna beaktas vid utvärderingen är att anbudsgivaren uppfyller samtliga obligatoriska krav (ska-krav) – oavsett om kravet avser krav på leverantören, efterfrågade tjänster eller avtalsvillkor. Anbud som inte uppfyller ska-kraven eller innehåller reservationer kan komma att förkastas.

3.5 Utvärderingskriterier och tilldelning

Tilldelning sker enligt principen lägst pris. Beräkning av total anbudssumma framgår av avsnitt 6.

Den leverantör som erhåller lägst anbudssumma kommer att antas under förutsättning att leverantören uppfyller samtliga obligatoriska krav, samt krav för att teckna säkerhetsskyddsavtal efter att Migrationsverket genomfört säkerhetsskyddskontroll. Se även avsnitt 4.5.

För det fall att två eller flera leverantörer erhåller samma anbudssumma kommer vinnaren att avgöras genom att anta det anbud som har lägst pris för de poster som avser förvaltningsavgift.

6.1 Priser för arkivförvaltning samt övriga tjänster och varor

Ange priser för efterfrågade tjänster avseende arkivförvaltning samt övriga tjänster och varor enligt nedan. Offererade priser ska anges i svenska kronor (SEK), exklusive mervärdesskatt. I prismatris nedan angivna värden är enbart uppskattade volymer vilka inte utgör någon garanti för vissa volymer.

Arkivförvaltning

- Förvaltningsavgift för en arkivlåda 0,4 m, pris per styck
- Förvaltningsavgift för en arkivlåda 0,6 m, pris per styck
- Förvaltningsavgift för 1,0 hyllmeter, pris per meter

Återsökning

Följande leveranssätt avseende återsökning ska kunna erbjudas av leverantören:

- Återsökning, pris per timme
- E-post med skannade handlingar, pris per styck per skickat e-postmeddelande

- Fax, pris per styck per sida
- Original/kopior per post, pris per försändelse (emballage ska ingå i priset)
- Original/kopior via bud, pris per kilometer (emballage ska ingå i priset)
- Hämtning hos Leverantör, ska erbjudas kostnadsfritt

Arkivemballage och pall m.m.

- Arkivlåda ny, (komplett låda 0,4 m inklusive lock), pris per styck
- Arkivlåda återanvänd, (komplett låda 0,4 m inklusive lock), pris per styck
- Arkivlåda ny, (komplett låda 0,6 m inklusive lock), pris per styck
- Arkivlåda återanvänd, (komplett låda 0,6 m inklusive lock), pris per styck
- Pall till arkivering, pris per styck (vid köp av pall)

Förvaltningsrättens bedömning

I mål om ingripande enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter denne grundar sin talan och att domstolen är begränsad till de grunder som parten har åberopat (jfr RÅ 2009 ref. 69). Förvaltningsrättens prövning utgör således en kontroll av om det på grundval av vad bolaget har anfört finns skäl för ingripande enligt LOU. För att grund för ingripande mot upphandlingen ska finnas är det inte tillräckligt att sökanden anser sig ha lidit eller kunnat komma att lida skada, utan sökanden ska visa att så har varit fallet på grund av de brister som har påtalats (jfr HFD 2013 ref. 53).

Förvaltningsrätten prövar först de invändningar som riktats mot upphandlingens konkurrensuppsökande skede.

Ricoh har invänt mot att den av Migrationsverket tillämpade utvärderingsmodellen i praktiken inte innebär att det lägsta budet antas, att det inte

förelegat särskilda skäl att låta ramavtalstiden överstiga fyra år samt att det inte funnits förutsättningar för ett förenklat förfarande.

När det gäller invändningarna mot utvärderingsmodellen har Ricoh anfört att Depona och Recall angett vissa priser för tjänster och varor som de inte avser att erbjuda samt att de avser att ta betalt för dessa tjänster och varor på annat sätt. Enligt förvaltningsrättens bedömning innebär de omständigheter som Ricoh har anfört i denna del inte att den aktuella utvärderingsmodellen skulle vara utformad på ett sätt som inte tillförsäkrar att anbudet med lägst pris antas. Förvaltningsrätten finner därför att det inte på denna grund finns skäl att ingripa mot upphandlingen.

När det gäller Ricohs invändning mot att det inte funnits förutsättningar för att låta ramavtalstiden överstiga fyra år gör förvaltningsrätten följande bedömning.

I förarbetena till LOU anges att den upphandlande myndigheten har bevisbördan för att det finns tillräckliga skäl för att låta ett ramavtal löpa längre tid än fyra år och att dessa skäl ska vara hänförliga till föremålet för upphandlingen. Som exempel på vad som kan utgöra särskilda skäl anges bl.a. situationer där föremålet för upphandlingen är av sådant slag att det medför stora investeringar för leverantören, vilka ska betala sig under avtalstiden (prop. 2006/07:128 s. 334).

Förvaltningsrätten konstaterar att de skäl som Migrationsverket anfört för att låta ramavtalstiden överstiga fyra år är hänförliga till föremålet för upphandlingen. Förvaltningsrätten finner också att ett leverantörsbyte, med beaktande av att arkivförvaltningen avser ett omfattande material, medför orimligt höga omställningskostnader i form av fysiska transporter av arkiverat material. Härvid bör även beaktas de säkerhetsrisker som transport av

arkivhandlingar medför. Migrationsverket har därmed visat att det föreligger särskilda skäl för att låta ramavtalstiden överstiga fyra år.

När det gäller Ricohs invändningar mot att det inte funnits förutsättningar för ett förenklat förfarande har bolaget anfört att Ricoh skulle haft möjlighet att upprätta ett anbud som haft förutsättningar att vinna upphandlingen om det inte vore för Migrationsverkets upphandlingsfel. Förvaltningsrätten konstaterar att Ricoh inte har preciserat eller konkretiserat hur de påstådda bristerna har påverkat deras anbud eller hur bolaget, om dessa påstådda brister inte förevarit, istället hade utformat sitt anbud. Mot den bakgrunden saknas det anledning att göra någon prövning av om Migrationsverket haft rätt att tillämpa förenklat förfarande (jfr Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2013 ref .53).

Det har således inte framkommit skäl för att ingripa mot upphandlingen med anledning av någon av de ovan anförda invändningarna.

Förvaltningsrätten tar i det följande ställning till Ricohs invändningar om att inget anbud har uppfyllt avtalsvillkoren samt att Deponas och Recalls anbud innehåller otillåtna reservationer.

Ricoh har gjort gällande att ingen anbudsgivare har uppfyllt avtalsvillkoren som innebär att leverantören den 1 januari varje år med början den 1 januari 2015 ska inkomma med vissa uppgifter. Förvaltningsrätten konstaterar att leverantören enligt punkt 7.20 ska bekräfta att de kommersiella villkoren accepteras och att kraven i de särskilda kontraktsvillkoren ska uppfyllas först under uppdragets genomförande, det vill säga när avtalet tecknats. Det kan således inte betraktas som ett obligatoriskt krav i upphandlingen att, innan avtal har tecknats, lämna sådana uppgifter som framgår av de särskilda kontraktsvillkoren. Migrationsverket har härmed inte agerat i

strid med LOU eller med någon av de unionsrättsliga principerna genom att inte kräva att dessa uppgifter ges in redan innan avtal tecknats.

Av handlingarna i målet framgår att Depona har angett priset 0,00 kr för leverans av återsökta handlingar via e-post respektive fax samt som styckpris för arkivlådor.

Depona har på förfrågan från Migrationsverket bekräftat att priset är korrekt och att leverans kommer att ske till det priset. Det har således inte framkommit att de poster som angetts till 0,00 kr innebär att Depona inte erbjuder Migrationsverket dessa tjänster och varor i upphandlingen. Att Depona i timpriset för återsökning, som enligt förfrågningsunderlaget ska anges, även medräknat kostnaden för leveransen kan enligt rättens bedömning inte anses innebära att anbudet innehåller en otillåten reservation. Rätten finner inte heller att Deponas svar avseende arkivlådor, att Depona valt att låta arkivlådor ingå i det lämnade priset för förvaltningsavgiften, innebär att arkivlådorna endast erbjuds till utlåning eller att de kommer att prisättas separat. Deponas anbud kan därför inte heller i denna del anses innehålla en otillåten reservation.

Sammantaget finner förvaltningsrätten att det som Ricoh har anfört inte innebär att Deponas anbud inte uppfyller ställda krav.

Vid utvärderingen placerades Depona på första plats, Recall på andra plats och Ricoh på tredje plats. Med hänsyn till att det i målet inte framkommit skäl att förkasta Deponas anbud kan Ricoh inte komma att lida skada med anledning av eventuella otillåtna reservationer i Recalls anbud. Förvaltningsrätten finner därför inte skäl att pröva om Recalls anbud ska anses innehålla otillåtna reservationer.

Skäl för begärd åtgärd enligt 16 kap. 6 § LOU föreligger således inte varför ansökan om överprövning ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1D LOU)

Kristina André Lilja

Föredragande har varit Sabina Karlsson.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.